

Alingsås och Vårgårda
Räddningstjänstförbund

Internkontroll, tertial 3/2025

Räddningsledningssystemet

- *Uppfyller Räddningsledningssystemet kraven i MSBFS 2021:4?*

Typ av dokument: Redovisande dokument	Gäller för: Förbundet
Beslutande instans: Direktionen	Giltighetstid: Ej aktuellt
Datum för beslut: 2026-02-20	Revideras senast: Ej aktuellt
Diarien: 2026.004 AVRF	Dokumentansvarig: Kvalificerad handläggare

Internkontroll T3 inom Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund 2025

Direktionen ska säkerställa att förbundet fullgör sitt förvaltningsansvar, det vill säga bedriver en effektiv verksamhet, följer lagar, förordningar och andra regler samt lämnar en tillförlitlig redovisning och rättvisande rapportering. Ett verktyg som direktionen har till sitt förfogande är intern kontroll, och direktionen beslutade om internkontrollplan 2025 för Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund (AVRF) den 5 december 2024, § 33.

Av internkontrollplanen framgår att redovisning ska ske efter tertial 1, tertial 2 och tertial 3. För tertial 3 (1 september–31 december 2025) är kontrollområdet *Räddningsledningssystemet (RLS)*.

Denna internkontroll syftar till att undersöka om förbundets Räddningsledningssystem under tertial 3 lever upp till kraven i föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst (MSBFS 2021:4), samt att arbetssätt och roller är tydliga och fungerar i praktiken.

Ansvarig för kontrollen är kvalificerad handläggare. Kontrollmetoden består av en enkät, som vid behov kompletterats med intervju, resultatet rapporteras till förbundsdirektör och direktion.

Bakgrund

Räddningsledningssystemet (RLS) utgör den del av räddningstjänstverksamheten som ska styra, leda och följa upp räddningsinsatser på räddningschefens vägnar. Systemet omfattar såväl organisation, roller och ansvar som arbetssätt, beslutsprocesser och tekniskt ledningsstöd. Syftet är att säkerställa att tillgängliga resurser används på ett effektivt och samordnat sätt så att räddningsinsatser ger bästa möjliga effekt för att skydda liv, hälsa, egendom och miljö.

Enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ska kommunen ha ett Räddningsledningssystem där en övergripande ledning av räddningstjänsten ständigt upprätthålls. Detta innebär att det dygnet runt ska finnas förmåga att fatta nödvändiga beslut, prioritera resurser mellan samtidiga händelser samt följa upp pågående och avslutade räddningsinsatser. Räddningschefen ansvarar för att verksamheten är ändamålsenligt organiserad, att räddningsledare utses samt att styrning och uppföljning sker så att insatserna får avsedd effekt.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genom föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst (MSBFS 2021:4) preciserat vilka krav som ställs på kommunens räddningsledningssystem. Föreskrifterna omfattar bland annat krav på beslutsförmåga och tillgänglighet, tydlig roll- och

ansvarsfördelning, dokumentation och spårbarhet i beslut samt förmåga att hantera såväl samtida som omfattande räddningsinsatser över tid. Vidare ställs krav på uthållighet, möjlighet till förstärkning samt att utbildning och övning genomförs så att ledningsförmågan upprätthålls och utvecklas.

Inom Räddningsregion Västra Götaland finns idag etablerade samarbeten mellan fyra räddningsledningssystem: Fyrbodals, Skaraborg, Mellersta Skaraborg och Älvsborg. Samverkan mellan räddningstjänsterna är en viktig förutsättning för att uppnå tillräcklig operativ förmåga, uthållighet och robusthet i ledningen, särskilt vid större eller samtida händelser. Genom gemensamma strukturer och arbetssätt skapas bättre förutsättningar att leva upp till lagstiftningens krav och att effektivt använda tillgängliga resurser över ett större geografiskt område.

Utvecklingen av omvärldens riskbild, ökade krav på samverkan mellan kommuner samt behov av robusta och uthålliga ledningsstrukturer innebär att räddningsledningssystemets funktion är av särskild betydelse. För mindre och medelstora organisationer är samverkan med andra räddningstjänster ofta en förutsättning för att fullt ut kunna möta lagstiftningens krav och samtidigt säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet. Ett väl fungerande räddningsledningssystem är därmed centralt både för operativ förmåga och för långsiktig utveckling av räddningstjänstens uppdrag.

Mot denna bakgrund har internkontroll för tertiäl 3 inriktats på att undersöka om Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbunds räddningsledningssystem under perioden uppfyller gällande krav enligt MSBFS 2021:4 samt om arbetssätt, roller och beslutsprocesser fungerar i praktiken. Kontrollens resultat ska ge direktionen en samlad bild av efterlevnad, identifierade utvecklingsområden och eventuella behov av åtgärder i det fortsatta arbetet.

Avgränsning

Internkontrollen omfattar enbart Räddningsledningssystemets funktion och efterlevnad av krav enligt MSBFS 2021:4 under tertiäl 3 (1 september–31 december 2025). Kontrollen avser främst övergripande ledning, roller och ansvar, beslutsförmåga, dokumentation, tillgänglighet samt förmåga att hantera samtida eller omfattande räddningsinsatser.

Internkontrollen omfattar inte en fördjupad granskning av enskilda operativa räddningsinsatser, tekniska system i detalj eller ekonomiska konsekvenser av olika ledningslösningar. Syftet är i stället att på en övergripande nivå bedöma om räddningsledningssystemet fungerar enligt gällande regelverk och fastställda arbetssätt.

Metod

Granskningsen har genomförts som en riktad enkät till berörda roller inom Räddningsledningssystemet, såsom räddningschef, räddningsledningschef, driftchef, beslutsfattare i övergripande ledning, räddningsledare samt funktioner med ansvar för utbildning, övning och ledningsstöd. Enkäten har utformats med utgångspunkt i centrala bestämmelser i MSBFS 2021:4 och syftar till att belysa såväl formell efterlevnad som praktiskt fungerande arbetssätt.

Vid behov har enkätsvaren kompletterats med intervju för att säkerställa korrekt tolkning och en rättvisande helhetsbild. Resultatet har därefter sammanställts och analyserats på en övergripande nivå.

Bedömningsgrund

Bedömningen utgår från kraven i lagen om skydd mot olyckor (LSO) samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst (MSBFS 2021:4). Särskilt fokus ligger på förmåga till övergripande ledning, beslutsförmåga och tillgänglighet, tydlighet i roller och ansvar, dokumentation och spårbarhet i beslut, samt uthållighet och möjlighet till förstärkning vid samtidiga eller omfattande räddningsinsatser.

Den samlade bedömningen görs utifrån om räddningsledningssystemet bedöms fungera i enlighet med gällande krav, om det finns identifierade utvecklingsområden eller om brister föreligger som kräver åtgärd.

Kontrollpunkter för uppföljning

Uppföljningen av internkontrollen har genomförts med utgångspunkt i de krav som ställs på Räddningsledningssystem enligt MSBFS 2021:4. Kontrollpunkterna har utformats för att belysa såväl formell efterlevnad av regelverket som hur ledningssystemet fungerar i praktiken under tertiäl 3.

Granskningen omfattar följande områden:

Måluppfyllelse i förhållande till handlingsprogram

Kontroll av om Räddningsledningssystemets arbetssätt och styrande dokument är förenliga med målen i gällande handlingsprogram för räddningstjänst i Alingsås och Vårgårda.

Dimensionering för samtidiga och omfattande insatser

Bedömning av om Räddningsledningssystemet haft tillräcklig kapacitet i form av bemanning, arbetssätt och organisatoriskt stöd för att kunna leda flera samtidiga räddningsinsatser eller en mer omfattande räddningsinsats utan att ledningsförmågan påverkats negativt.

Fastställd och känd dokumentation

Kontroll av om det finns aktuella och fastställda styrande dokument som beskriver Räddningsledningssystemets uppbyggnad och användning, samt om dessa är kända och tillgängliga för berörda roller.

Kontinuerlig bedömning och anpassning av ledning

Uppföljning av om den övergripande ledningen under perioden fortlöpande har bedömts och vid behov anpassat ledning, resursutnyttjande och beredskap utifrån aktuella och förväntade förhållanden.

Beslutsförmåga och tillgänglighet

Kontroll av att det under hela perioden funnits beslutsfattare tillgängliga med förmåga att utan dröjsmål fatta beslut om att inleda räddningsinsats, utse räddningsledare, prioritera resurser samt följa upp insatser.

Rolltydlighet i övergripande ledning

Bedömning av om rollerna räddningsledningsschef och driftchef varit tydligt bemannade samt fungerat enligt fastställd ansvarsfördelning i praktiken.

Spårbarhet i beslut och avslut av räddningsinsats

Kontroll av om beslut om att inleda eller inte inleda räddningsinsats varit dokumenterade och möjliga att följa upp, samt om det finns förmåga att ompröva och avsluta räddningsinsatser när kriterierna för räddningstjänst inte längre är uppfyllda.

Uthållighet, förstärkning samt utbildning och övning

Bedömning av om bemanning och planering möjliggjort kontinuerlig ledning över tid samt förstärkning vid behov, och om planerad utbildning och övning inom räddningsledningssystemet har genomförts under perioden.

Resultat per kontrollpunkt

Sammanställningen av enkätsvar och kompletterande intervjuer visar att Räddningsledningssystemet under tertiäl 3 i huvudsak har fungerat i enlighet med gällande regelverk och fastställda arbetssätt. Ledningsförmåga, beslutsfattande och tillgänglighet har upprätthållits under perioden, och några omedelbara brister som påverkat den operativa förmågan har inte identifierats.

Samtidigt framkommer iakttagelser av mer övergripande och administrativ karaktär. Dessa rör främst tydlighet och enhetlighet i dokumentation, gemensam förståelse av roller över tid samt behovet av kontinuerlig och mer systematisk uppföljning av hur fastställda arbetssätt tillämpas i praktiken. I flera delar bedöms strukturer och rutiner vara etablerade, men i varierande grad kring rutiner för återkommande uppföljning.

När det gäller dimensionering, beslutsförmåga och tillgänglighet visar internkontrollen att förmågan varit tillräcklig under den aktuella perioden. Samtidigt omfattar internkontrollen en begränsad tidsperiod utan större belastningshändelser, vilket innebär att uthållighet och funktion vid mer omfattande eller långvariga händelser inte fullt ut kan bedömas inom ramen för denna granskning.

Dokumentation kopplad till beslut, roller och arbetssätt bedöms finnas. Internkontrollen visar att en mer sammanhållen och kontinuerlig struktur för administrativ uppföljning skulle kunna stärka spårbarhet, organisatoriskt lärande och den långsiktiga utvecklingen av Räddningsledningssystemet.

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att Räddningsledningssystemet under tertiäl 3 uppfyller kraven enligt MSBFS 2021:4 och har fungerat med bibehållen förmåga till övergripande ledning. Några operativa brister som påverkat ledningsförmågan har inte identifierats under perioden.

Internkontrollen visar samtidigt att området är komplext och beroende av tydliga administrativa strukturer, gemensamma arbetssätt och en mer systematisk uppföljning över tid. De utvecklingsbehov som identifierats rör främst dokumentation, enhetlighet och kontinuitet i uppföljningen – inte den operativa funktionen i sig.

Mot denna bakgrund bedöms Räddningsledningssystemet vara ändamålsenligt i nuläget, men i behov av en mer sammanhållen och formaliserad uppföljningsstruktur för att säkerställa långsiktig tydlighet, spårbarhet och förmåga att hantera ökade eller förändrade krav.